

Finzi-Continiék kertje

1970-ben a *Finzi-Continiék kertjével* Vittorio de Sica megnyerte a Berliini Filmfesztivál fődíját, sőt megkapta a legjobb idegen nyelvű filmnek járó Oscart, több helyütt a 70-es évek elejének egyik legfontosabb filmjeként emlegetik azóta is. Érzékeny, de mégsem szirupos, humanista, és mégsem klisészerű.

Giorgo Bassani a ferrarai zsidó közösség sorsáról írt könyvét vitte a vászonra az olasz neorealizmus nagymestere Vittorio de Sica. A Mussolini-féle fasizmus által életre hívott korporációs rendszer sok zsidó embert tévesztett meg, úgy gondolva, hogy a megalkuvás, az együttműködés életésélyeiket is megnövelheti.

De Sica zsenialitása éppen az, hogy az együttérzés bátorságával alkot, de mégis kikerüli a giccs olcsó fordulatait. A történet időrendjének feltörésével a címbeli metaforát lényegre emelve a narrációba beleszővi a kert azilum jellegét. A reneszánsz, az itáliai múlt esztétikumát őrző kert mégsem képes menedéket nyújtani a SOAH bekövetkező borzalmai ellen. Finzi-Continiék kertjéből kilépve a kép a szereplők tekintetét követi, akik az elkülönítőnek használt iskolaépület ablakából a ferrarai tájban az egész város zsidó közösségének tragédiájára, közös sorsuk beteljesedésére döbbennek. Az elhurcolt 187 emberből mindössze egyetlen személy tért vissza a haláltáborokból. Az utolsó jelenetben a klasszikus filmzene helyett ortodox zsidó siratóének hangzik fel, s a hang és a szemlélet a memento mori eszköztelen, drámai és egyben költői megfogalmazása.